

Седамдесет година од смрти пуковника Драгутина Гавриловића

Великана међу великане

Представници Савеза удружења потомака ратника Србије 1912–1920. године окупили су се 19. јула на Новом гробљу, како би одали почаст чувеном официру. На његовом гробу поново су истакли важност иницијативе да Гавриловићеви посмртни остаци буду пренети у Алеју великана.

Савез је раније покренуо иницијативу да се посмртни остаци Драгутина Гавриловића сахране на достојном месту и, како кажу, то је „последњи апел званичним органима власти државе да се предлогу одазову на најдостојанственији начин”.

– Наше удружење је најпозваније и најодговорније за такве предлоге, иницијативе, сарадњу и помоћ, и с овог места поново апелујемо, делом и постићени што то није учињено много раније. Дочекајмо прославу и обележавање херојске одбране Београда 1915. године уз пренос посмртних остатака пуковника Гавриловића у Алеју великана – рекао је пуковник у пензији др Раде Рајић, из Савеза.

Пут великог војника

Ове године обележава се стогодишњица одбране Београда, коју је 7. октобра 1915. године чувеном беседом овековечио мајор Драгутин Гавриловић.

– Одбрана Дунавског кеја, уз покушај наших снага да тог дана потисну и разбију мостобран аустроугарске војске, није успела. Ипак, остала је позната беседа мајора Гавриловића која је према снази части, пожртвовања, идеала и примера, постала и остала поучно-родољубива, универзалновојничка и племенито-васпитна, и као таква се истиче у бројним војним академијама света – навео је Рајић.

Према речима председника Савеза Љубомира Марковића, о мајору Гавриловићу и његовом делу, а посебно

беседи, много је писано, али је ипак подсетио на живот чувеног официра.

– Као један од малобројних преживелих бранилаца Београда, тешко рањени мајор извучен је из борбе и лечен у Ужицу, да би после опоравка учествовао у борбама српске војске и преласку преко Албаније. Исти несаломиви херојски дух показао је и на Солунском фронту. Иако је било говора о томе да је Гавриловић добио чин генерала, то се никада није десило. За показану храброст и вештину добио је највиша српска војна одликовања – Карађорђеву звезду, ордене Светог Саве, Белог орла, Југословенске круне, а одликован је и француским Ратним крстом, Орденом Легије части и Медаљом Милоша Обилића – рекао је председник Савеза и додао да је током рата 1941, приликом повлачења из Сарајева, Гавриловић заробљен и одведен у логор у Немачку.

мунистичку власт, и предложила да би било достојно сахранити га уз војне почасте. Одговор је био негативан. Породица је затражила дозволу да буде сахрањен уз своје саборце браниоце Београда који су погинули под његовом командом, али је одговор и тада био негативан. Ни трећа молба породице да му се додели гробно место није усвојена – објашњава Рајић и наводи да је родбина, суочена са зидом мржње и одбојности, коју је показала нова власт, нашла крајње решење – пуковник Драгутин Гавриловић је у старој униформи Југословенске краљевске војске сахрањен у гробу своје ујне.

Пример идеолошке освете

Др Рајић описао је околности у којима се одвијала сахрана Драгутина Гавриловића.

– Два месеца после повратка из заробљеништва он умире. Његова породица је о томе обавестила тадашњу ко-

мунистичку власт, и предложила да би било достојно сахранити га уз војне почасте. Одговор је био негативан. Породица је затражила дозволу да буде сахрањен уз своје саборце браниоце Београда који су погинули под његовом командом, али је одговор и тада био негативан. Ни трећа молба породице да му се додели гробно место није усвојена – објашњава Рајић и наводи да је родбина, суочена са зидом мржње и одбојности, коју је показала нова власт, нашла крајње решење – пуковник Драгутин Гавриловић је у старој униформи Југословенске краљевске војске сахрањен у гробу своје ујне.

На сахрани су били најближи, наставља Рајић. Последњи говор над отвореном раком поносно је упутио краљевски пуковник Александар Тодоровић рекавши:

– Данас је још један витез без страха и мане мање. Још један храст мање из оне господствене шуме српских родољуба који су сагорели на олтару Отаџбине.

Рајић поставља питање: како другачије и аргументовано објаснити неумољиву чињеницу да посмртни остаци овог великана до дана данашњег почивају у гробу његове ујне, без права на ново и достојно гробно место уз примерено и часно сахрањивање?

– Коначно, ове године, поводом јубилеја одбране Београда 1915. године, када се сећамо величанствених противнапада наших јединица под командом мајора Гавриловића, крајње је време да се до 7. октобра изврше све потребне припреме како би се ексхумирали његови посмртни остаци, и уз све потребне почасте и програмске садржаје сахранили у Алеји великана. Само тако би се ублажиле боли и неправде нанесене том диву јунаку, Србину, родољубу и официру, коме бар толико дугујемо – закључио је Рајић на комеморативном скупу. ■

БЕСМРТНА СЛАВА

Председник Савеза Љубомир Марковић истакао је да постоји догађај у животу који оличава човека и време у којем живи. Драгутин је, каже Марковић, бесмртну славу доживео током одбране Београда, те позивом на јуриш ушао у легенду. Говор мајора Гавриловића браниоцима српске престонице, 7. октобра 1915, када је његов батаљон био последња резерва у одбрани Београда, ушао је у историју.

Затим је Марковић прочитао Гавриловићеву чувену заповест.

– Јунаци! Тачно у 15 часова непријатеља се има разбити вашим силним јуришом, разнети вашим бомбама и бајонетима. Образ Београда, наше престонице, има да буде светао. Војници! Јунаци! Врховна команда избрисала је наш пук из бројног стања, наш пук је жртвован за част Београда и Отаџбине. Ви немате више да се бринете за животе ваше, они више не постоје. Зато напред у славу! За краља и Отаџбину! Живео краљ! Живео Београд!

Сања АНЂЕЛКОВИЋ